

Opplegg til *League* av Nina Borge

Temaet mobbing kan være ekstra vanskelig for enkelte elever. Vær oppmerksom på det i sammenheng med arbeidet og spørsmålene. En av oppgavene til før-arbeidet er lagt opp slik at elevene kan notere ned tanker for seg selv. Etterpå kan du samle inn og gjøre en anonymisert oppsummering. Slik kan alle elever få samme mulighet til å dele tankene sine.

FØR LESING:

Individuelt:

Før dere setter i gang med lesingen, kan du be elevene skrive ned individuelle og anonyme svar på et par spørsmål om mobbing, for eksempel:

- Hva forstår du ved mobbing?
- Hvilke ulike typer mobbing kommer du på? (Fysisk/psykisk, direkte/indirekte, på nett og mobil, gjennom utfrysing, ghosting, blikking osv.)

Svarene kan skrives på ark som leveres til læreren eller leveres anonymt gjennom et digitalt verktøy som Mentimeter eller liknende.

Svarene brukes deretter til å lage felles tankekart og/eller en oppsummering på tavlen basert på de anonyme assosiasjonene og tankene til elevene.

Felles:

Snakk sammen i hel klasse om tankene som elevene har delt anonymt og legg gjerne til flere

ord og setninger i tankekartet underveis i samtalen.

I tillegg til spørsmålene og svarene som allerede står på tavlen, kan dere også snakke om andre begreper som grenser opp mot mobbing som f.eks. trakassering eller erting.

Det går også an å snakke om de som mobber: Hvordan har de det egentlig, de som mobber mest? Kan det være grunner til at noen plager, ert, stenger ute og mobber andre? Hva kan man gjøre for å hjelpe de som ikke er greie mot andre? Hva synes dere at andre elever, lærere, rektor og foresatte kan gjøre?

Se deretter sammen på bokomslaget og snakk om tittelen.

- Hva legger dere merke til når dere ser på forsiden?
- Hvordan vil dere beskrive forsiden?
- Synes dere at omslaget uttrykker en bestemt stemning eller følelse?
- Hvilket inntrykk får dere av jenta i midten av bildet?
- Hva med de andre personene på forsiden? Hvilket inntrykk får dere av dem? Er det noen dere legger spesielt merke til? Hvem og hvorfor?
- Hva tenker dere når dere leser tittelen?
- Boka handler om dataspillet League of Legends.
- Har dere spilt dette spillet? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Hva tror dere ellers boka handler om? Begrunn svaret.

Les deretter baksideteksten høyt for elevene og stil så spørsmål som f.eks.:

- Hvilket inntrykk får dere av Jos?
- Hvordan passer dette med inntrykket dere fikk av jenta på forsiden?
- Hvilke tanker får dere om handlingen etter å ha lest baksideteksten?
- Hvilke mål har Jos ifølge teksten på baksiden?
- Hva tror dere menes med uttrykket «å kreve sin plass»?
- Hvilke forhindringer tror dere Jos vil møte underveis i fortellingen?

Til slutt kan dere snakke om hvilke forventninger dere har til ungdomsboka *League*.

Uansett om du ønsker å lese romanen høyt for elevene eller ikke, kan det være en god ide å hjelpe elevene inn i boka ved å lese begynnelsen. Det kan f.eks. være anslaget, de første kapitlene eller liknende.

Gjør du dette, kan det være lurt å lese disse sidene selv, i forkant. Dette gjelder også fordi det

forekommer en del banneord i anslaget i *League* – først og fremst uttrykk der noen av guttene som Jos spiller med oppfører seg frekt overfor bokas hovedkarakter.

UNDERVEIS:

Det kan være en god ide å lese boka høyt *

Blant fordelene ved høytlesing av boka er at du samler klassen og at høytlesingen dessuten kan gjøre det enklere for deg som lærer å gjennomføre lesestopp underveis. Du kan f.eks. stoppe opp ved vanskelige ord eller krevende partier i boka der du kan støtte elevene, og du kan – ikke minst – legge inn både individuelle tenkepauser og litterære samtaler underveis i lesingen.

En enkel måte å legge inn tenkepauser og samtaler på er å be elevene notere noen personlige tanker og assosiasjoner i forlengelse av teksten/avsnittet som har blitt lest høyt. Det kan f.eks. være med utgangspunkt i punkter som disse:

- Noe de la merke til
- Noe de kjente igjen, noe som minnet dem om noe eller noe de kjente seg igjen i.
- Noe de lurte på, noe som var rart, noe som overrasket dem
- Noe de likte eller mislikte

Etter å ha notert disse tankene individuelt, kan elevene gå i par eller smågrupper for å dele sine tanker med andre elever i klasser.

Endelig – etter at elevene først har jobbet individuelt med å formulere sin egen leseopplevelse og deretter prøvd ut og kanskje reformulert disse tankene i en mindre og trygg setting – kan elevene til slutt snakke om det leste i hel klasse.

Ta deretter utgangspunkt i den personlige leseopplevelsen til elevene og la samtalen utvikle seg ved å formulere åpne og autentiske spørsmål som bygger videre på elevenes svar. Da opplever elevene at leseopplevelsene deres blir hørt og tatt på alvor.

For å få tid til høytlesing, kan det være en god ide å sette av tid i lesetimer, i spisetid og/eller i andre fag som for eksempel KRLE eller samfunnsfag til å lese boka høyt for klassen, viss dette er mulig.

Dersom du foretrekker at elevene leser romanen på egen hånd, kan det være lurt å organisere elevene i mindre grupper som følger en bestemt progresjon slik at de kan snakke sammen om det de har lest. Elevene som har rett på lydbok kan benytte seg av det, og *League* er tilgjengelig på nlb.no.

I tillegg til disse gruppesamtaler kan dere gjennomføre litterære samtaler i hel klasse som får

frem ulike forståelser, synspunkter og meninger om teksten i en trygg setting, og der du som lærer også får mulighet til å modellere lesingen for elevene.

ETTER LESING:

1. Snakk kort om boka – klassesamtale

Gi elevene muligheten til å ta opp ting de lurte på mens de leste, slik at alle har en umiddelbar forståelse av bokas innhold.

2. Personlig mening – individuelt arbeid

Be elevene ta stilling til teksten:

- Likte du boka?
- Hva er de tre viktigste grunnene til at du liker/misliker boka?

3. Del leseopplevelsen – gruppesamtale

La elevene jobbe i grupper på 4-5 elever. Be dem dele tankene fra punkt 2 over og deretter snakke sammen i gruppen om hva de synes er bra og/eller dårlig med teksten, og hva de eventuelt synes kunne vært bedre.

4. Klassesamtale

Etter at elevene først har jobbet individuelt med å formulere sin egen leseopplevelse og deretter prøvd ut og kanskje reformulert disse tankene i en mindre og trygg setting, kan elevene snakke i hel klasse.

For å få til litterære samtaler som utvikler elevenes leseglede og engasjement for litteratur, er det ofte en fordel å ta utgangspunkt i den personlige leseopplevelsen til elevene. Begynn derfor gjerne med spørsmål som: «Hva handlet dette om?» eller «hva skjedde her?» og la samtalen utvikle seg ved å formulere åpne og autentiske spørsmål som bygger videre på elevenes svar – da opplever elevene at leseopplevelsene deres blir hørt og tatt på alvor.

I tillegg *kan* et eller flere av følgende mer spesifikke spørsmål inngå i diskusjonen av boka (velg ut de som passer):

- Hvilket inntrykk får dere av Jos?
- Hvordan vil dere beskrive kommentarene som Jos får fra de hun spiller med i kapittel 1?
- Hvordan tror dere det er å bli møtt med slike kommentarer?
- Vil dere beskrive det som mobbing? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Hvordan reagerer Jos?

- Hvorfor tror dere at hun reagerer slik?
- Hva synes dere om denne måten å reagere på?
- Hvordan ville dere reagert hvis dere hadde vært i en liknende situasjon?
- Hvilke forventninger har Jos til den nye skolen?
- I hvilken grad lever skolen opp til forventningene?

Jos er eneste jente i klassen.

- Hvilke fordeler og ulemper mener dere det kan ha å være eneste jente – eller gutt – i en klasse?
- Hvorfor tror dere Jos venter i gården til klokken ringer inn?
- Hvordan vil dere beskrive laget som Jos er en del av?
- Hvilke styrker og svakheter finnes i laget?
- I hvilken grad tenker dere at laget får ut potensialet sitt?
- Hvordan vil dere beskrive Leander?
- Hvordan vil dere beskrive hans rolle i klassen?
- I hvilken grad opplever dere at rollen til Leander utvikler seg i løpet av romanen?
- Hva tror dere Jos synes om Leander? Begrunn svaret.
- Hva tror dere hun synes om at han flørter med henne?
- Opplever dere at dette endrer seg i løpet av boka?
- Hvordan vil dere beskrive forholdet mellom Jos og Fredrik?
- Hvorfor tror dere Fredrik oppfører seg slik han gjør?
- Sammenlikn Leander og Fredrik. Hvilke likheter og forskjeller kommer dere på?
- Hvem liker dere best og hvorfor? Er dere enige?
- Hvilket inntrykk får dere av Thanh?
- Hvilken betydning har han for Jos?
- Synes dere at han kunne gjort mer? Begrunn svaret.
- Hvorfor tror dere Anja ønsker å skjule at hun gamer?
- Hva hadde dere gjort hvis dere hadde vært Anja?
- Hvordan vil dere beskrive forholdet mellom Jos og pappaen hennes?
- Synes dere han burde gjort mer for å hjelpe Jos? Hva mener dere i så fall han kunne gjort?

– Lag en oversikt over de viktigste bipersonene som viser i hvilken grad de støtter Jos og i hvilken grad de gjør det vanskelig for henne å gjøre det hun vil. Dere kan f.eks. være en linje der den ene pol er helhjertet hjelper og den andre er hovedpersonens motstander eller antagonist. Sammenlikn din linje med de andre i firergruppa. Er dere enige i plasseringen? Hvorfor/hvorfor ikke?

– Finn eksempler i teksten der Jos er frustrert. Hvorfor blir hun det?

– Hvordan synes dere Jos håndterer situasjonen hun står i?

– Har dere forslag til hvordan hun kunne håndtert situasjonen på en bedre måte?

– Jos må overbevise gutta ved å prestere, jf. s.143: «det er nå hun har muligheten til å få den respekten hun fortjener. Hun *må* prestere. Ingenting annet betyr noe.»

– Hva tenker dere om at hun må prestere for å få den respekten hun fortjener?

– Hvordan vil dere beskrive reaksjonen hennes da hun vinner?

– Forstår dere Jos' beslutning om å bytte linje?

– Hva ville dere gjort hvis dere hatt vært Jos?

– Hvordan opplever dere bokas avslutning? Begrunn svarene deres.

– Hvilke situasjoner eller hendelser mener dere er avgjørende for at det går som det går?

– Hva overrasket dere da dere leste boka? Hvorfor?

– Var det noe som gjorde dere triste eller glade da dere leste boka? Hvorfor?

– Var det noe som gjorde dere sinte eller flaue da dere leste boka? Fortell.

November 2022 utkom en rapport som viser at antall jenter som gamer går ned.

– Hva tror dere det kan skyldes? Lag en liste over de mulige årsakene dere kommer på.

Dere kan lese mer om rapporten her: [https://www.nrk.no/norge/medietilsynet-i-ny-rapport -faerre-jenter-som-gamer-1.16171081](https://www.nrk.no/norge/medietilsynet-i-ny-rapport-faerre-jenter-som-gamer-1.16171081)

– Har dere noen tanker om hva som kan gjøres for at jenter kan unngå trakassering når de gamer?

5. Vurderende klassesamtale – spør elevene

– Hvordan var det å lese denne boka? Var den lett å lese eller vanskelig å lese?

– Hvordan svarte boka til de forventningene dere hadde før dere begynte lesingen?

– Hva likte dere med *League*?

– Og hva likte dere ikke?

6. Hovedtemaet i boka er mobbing. Snakk sammen og jobb videre med spørsmåla nedenfor:

a. Hvilke rettigheter har elever dersom de ikke har det bra på skolen? Søk på internett og/eller snakk med læreren/rektor/den sosialpedagogiske rådgiveren på skolen.

b. Opplæringsloven skriv at alle elever har rett til å ha det bra på skolen:

«§ 9 A-3.Nulltoleranse og førebyggjande arbeid

Skolen skal ha nulltoleranse mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering. Skolen skal førebyggje brot på retten til eit trygt og godt skolemiljø ved å arbeide kontinuerleg for å fremje helsa, trivselen og læringa til elevane.

- Hva innebærer en nulltoleranse?
- Hva mener dere skal til for at skolemiljøet er trygt og godt?
- Hva er viktige faktorer for trivsel?
- Hvilken rolle spiller læreren?
- Hva med politikerne?

Det er også slik at det er elevenes egne opplevelser av hvordan de har det på skolen, som er avgjørende.

- Hvorfor er det slik, tror dere? [Kilde her](#)

7. Flere oppgaver og forslag til aktiviteter:

a. Lag en informasjonsfilm

Lag en informasjonsfilm om antimobbing og mot diskriminering som viser hvordan en kan være en god alliert i kampen mot mobbing og trakassering av jenter som gamer.

Jobb i grupper og bruk det dere har lært fra denne boka. Del oppgaven mellom dere slik at noen grupper lager for småtrinnene og andre for mellomtrinnene. Pass på at dere tilpasser innholdet for målgruppen.

b. Lag spørsmål til boka – gruppeoppgave

Sett elevene i grupper på 3-4 og be dem lage en felles liste med spørsmål til boka. For at det skal være en så fri og åpen oppgave som mulig, forsøk å ikke avgrense med antall spørsmål. Si heller at de skal komme med så mange spørsmål som mulig innenfor en viss tidsramme (15, 20, 30 minutter, etc.). Oppmuntre elevene til å stille spørsmål om ting de faktisk lurer på og som de tenker det går an å svare langt på (prøve å unngå for mange ja/nei-spørsmål).

Alternativt kan noen av elevene også lage faktaspørsmål fra bokens innhold som de tror de andre i klassen kan klare å svare på.

Når de har jobbet ut tiden kan gruppa dele spørsmålene sine med resten av klassen. Eventuelt kan du samle inn alle spørsmålene og lage en liste, redigere den og dele den ut tilbake til elevene. En ekstra oppgave du da kan gi dem som en del av etterarbeidet er å svare på spørsmålene med hele setninger. Kanskje som hjemmearbeid?

Bruk spørsmålene og erfaringene med å både lage spørsmål, svare på disse og å reflektere over hvilke spørsmål som egner seg, som forberedelse til møtet med forfatteren av *League*: Nina Borge.

c. Lag en boktrailer

La elevene lage en boktrailer der de presenterer *League* ved hjelp av bilder, lyd/musikk og tekst. Videoen kan vare opp til tre minutter, men de beste boktrailerne er ofte korte og poengterte med en varighet på under minuttet. [Denne veiledningen forklarer på en enkel og oversiktlig måte hvordan man kan gå fram for å lage en boktrailer](#) og tar samtidig opp viktige spørsmål om opphavsrett m.m. Veiledningen er laget i samarbeid mellom Ubok, Leser søker bok og Foreningen !les.

Det kan også være en god ide å se på en av disse boktrailerne som inspirasjon før dere setter i gang:

<https://www.youtube.com/watch?v=WhOCrTXCFnA>

<https://www.youtube.com/watch?v=O-F8M6a5TOI>

<https://www.youtube.com/watch?v=KNjdowl90qc>

<https://www.youtube.com/watch?v=HwJRpHFMp34>

<https://www.youtube.com/watch?v=3WcB5KIWxEk>

d. Skriv hva som skjer

På slutten av romanen skriver Jos til Adrian – fem måneder etter sist hun hadde kontakt med sin eks. Hvordan tror du det går? Hva sier de til hverandre? Kommer de til å gjenoppta kontakten? Hva tror du skjer videre? Skriv fortsettelsen på historien.

e. Lag en spilleliste til Jos.

Gå sammen i par eller grupper på 3-4.

Lag så en spilleliste med låter som kan få Jos i bedre humør.

f. Lag en tegning.

Lag en tegning til noe du har lest i romanen – noe som har gjort inntrykk på deg eller noe du tenker egner seg til å bli tegnet. Det kan være en av situasjonene der Jos trakasseres, når laget hennes vinner finalen, når Jos og Thanh går sammen inn i klasserommet på slutten av romanen eller en helt annen situasjon. Tenk på hva du synes passer å ha i forgrunnen av bildet og hva som kan plasseres i bakgrunnen.

g. Mitt liv som gamer

Se på omslaget til *League* og velg en av personene på forsiden.

Forestill deg at du er den valgte personen og skriv en tekst om ditt liv som gamer.

Du kan f.eks. skrive om hva «du» liker å spille, hvorfor «du» liker akkurat dette spillet, hvorfor «du» liker å game, hvem «du» spiller med osv.

h. Anmeld League til Uprisen

Skriv en anmeldelse av *League* og publiser anmeldelsen på [denboka.no](https://www.denboka.no). Da er du med på å bestemme om boka skal nomineres til Uprisen – årets ungdomsbok.

<https://www.denboka.no/boker/league>

LÆREPLANMÅL

Alle læreplanmålene er ikke dekket av oppgavene og aktivitetene som er laget til boka, men dere kan utvide og velge å trekke inn andre kompetansemål også.

Norsk:

- lese lyrikk, noveller, fagtekstar og annan skjønnlitteratur og sakprosa på bokmål og nynorsk, svensk og dansk og samtale om formål, form og innhald
- lytte til og vidareutvikle innspel frå andre og grunngi eigne standpunkt i samtalar
- reflektere etisk over korleis eleven framstiller seg sjølv og andre i digitale medium
- utforske og beskrive samspelet mellom skrift, bilete og andre uttrykksformer og lage eigne samansette tekstar

KRLE:

- bruke filosofiske tenkemåtar i samtale og undring
- utforske og beskrive eigne og andre sine perspektiv i etiske dilemma knytt til kvardags- og samfunnsutfordringar

Samfunnsfag:

- reflektere over kvifor konflikhtar oppstår, og drøfte korleis den enkelte og samfunn kan handtere konflikhtar
- utforske ulike sider ved mangfald i Noreg og reflektere over menneska sine behov for å vere seg sjølv og for å høyre til i fellesskap
- drøfte kva likeverd og likestilling har å seie for eit demokrati, og utvikle forslag til korleis ein kan motarbeide fordommar, rasisme og diskriminering
- reflektere over korleis ein sjølv og andre deltek i digital samhandling, og drøfte kva det vil seie å bruke dømmekraft sett i lys av reglar, normer og grenser

Kunst og handverk:

- utforske og reflektere over korleis kjensler og meiningar blir viste i kunst og bruke symbolikk og farge til å uttrykkje kjensler og meiningar i eigne arbeid

Matematikk:

- Kompetansemål: logge, sortere, presentere og lese data i tabellar og diagram og grunngi valet av framstilling

Kroppsøving:

- forstå ulikskapar mellom seg sjølv og andre og delta i bevegelsesaktivitetar som kan vere tilpassa ikkje berre eigne føresetnader, men òg andre sine

Musikk

- utforske og reflektere over hvordan musikk, sang og dans som estetiske uttrykk er påvirket av og uttrykk for historiske og samfunnsmessige forhold, og skape musikalske uttrykk som tar opp utfordringer i samtiden
- utforske og drøfte musikkens og dansens betydning i samfunnet og etiske problemstillinger knyttet til musikalske ytringer og musikkulturer

* Mange elever – også i ungdomsskolen – rapporterer at de setter pris på høytlesing. I en nyere masteroppgave, f.eks., ga samtlige av elevene som deltok i fokusgruppeintervjuene uttrykk for at de ønsket at man skal bruke tid på høytlesing i ungdomsskolen.

<https://www.utdanningsnytt.no/lesing-litteratur-norsk/oppfordrer-laerere-til-mer-hoytlesing-i-ungdomsskolen/338635>